

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

**Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

Δ/νσις: Ἰωάννου Γενναδίου 14 - 115 21, Ἀθήναι
Τηλ. 210-7272.204, Fax 210-7272.210, e-mail: contact@ecclesia.gr

Πρωτ. 1654
Ἀριθ.
Διεκπ. 741

Ἀθήνησι τῇ 7^ῃ Ἀπριλίου 2020

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 3018

Πρός
Τούς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας
Τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος
Εἰς τὰς Ἑδρας αὐτῶν

Θέμα: «Περί τῆς τελέσεως τῶν Ἱερῶν Ἀκολουθιῶν τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος, συνεπεία τῆς ὑπ' ἀριθ. Δ1α/ΓΠ.οικ.23093 Κ.Υ.Α. (Φ.Ε.Κ. Β' 1178/6.4.2020) καί τῶν Ἀποφάσεων τῆς Δ.Ι.Σ. τῆς 1^{ης} Ἀπριλίου 2020»

Σεβασμιώτατε ἐν Χριστῷ ἀδελφέ,

Γνωρίζομεν ὑμῖν ὅτι, εἰς τό Φύλλον τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως (Φ.Ε.Κ. Β' 1178/6.4.2020), ἐδημοσιεύθη ἡ ὑπ' ἀριθ. Δ1α/ΓΠ.οικ.23093 Κοινή Ὑπουργική Απόφασις (Κ.Υ.Α.) τῶν Ὑπουργῶν Παιδείας καί Θρησκευμάτων καί Ὑγείας μέ θέμα: «Ἐπιβολή τοῦ μέτρου τῆς προσωρινῆς ἀπαγόρευσης τῆς τέλεσης κάθε εἴδους λειτουργιῶν καί ἱεροπραξιῶν στούς θρησκευτικούς χώρους λατρείας γιά τό χρονικό διάστημα ἀπό 12.4.2020 ἕως 20.4.2020», ἦν καί ἀποστέλλομεν ὑμῖν συνημμένως, παρακαλοῦντες διά τήν ἐφαρμογήν τῶν προβλεπομένων ἐν αὐτῇ.

Ὡσαύτως, γνωρίζομεν ὑμῖν ὅτι κατά τήν Συνεδρίαν τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τῆς 1^{ης} μηνός Ἀπριλίου ἐ.ἔ., συνεζητήθησαν ἐκτενῶς τά περί τῆς τελέσεως τῶν ἱερῶν Ἀκολουθιῶν τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος καί ἀπεφασίσθησαν τά ἐξῆς:

1) Ἡ τέλεσις τῶν ἱερῶν Ἀκολουθιῶν, κατά τήν ἐν λόγω περίοδον, δέον νά εἶναι λιτή καί σεμνοπρεπής, συμφώνως πρός τό ἥθος καί τήν παράδοσιν τῆς Ὁρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας. Ἰδίως αἱ μεταδιδόμεναι ἀπό τῆς τηλεοράσεως ἢ τοῦ διαδικτύου ἱεραῖ Ἀκολουθίαι ἐπιβάλλεται νά πληροῦν τά προβλεπόμενα ὑπό τῆς Κ.Υ.Α., διά νά μή δώσωμεν οἰανδή-

ποτε ἀφορμήν πρὸς κακεντρεχῆ σχόλια καὶ ψόγους. Ὑπενθυμίζομεν ὡδε τὰ ἤδη ὑμῖν ἐγνωσθέντα, διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 3016/ 2.4.2020 Συνοδικῆς Ἐγκυκλίου, περὶ ἀποφυγῆς τελέσεως συλλειτουργῶν καὶ φωτογραφικῶν στιγμιοτύπων ἀπὸ τὰς ἱεράς Ἀκολουθίας, ὡς καὶ ἀπαγορεύσεως τῆς χρήσεως τῶν ἐξωτερικῶν μεγαφῶνων τῶν Ἱερῶν Ναῶν.

Ἐπί πλέον, λόγῳ τῶν ἐκτάκτων συνθηκῶν τῶν ἡμερῶν ἐπιβάλλεται:

α) ἡ περιφορά τοῦ Ἐπιταφίου κατὰ τὴν Μεγάλην Παρασκευὴν ὅπως περιορισθῆ ἀποκλειστικῶς ἐντός τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ καὶ

β) ἡ τελετὴ τῆς Ἀναστάσεως γένηται ἐντός τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ, τὴν συνήθη ὥραν, ἤτοι τὴν 12^{ην} τοῦ μεσονυκτίου τοῦ Μεγάλου Σαββάτου.

2) Ἡ χρῆσις τῶν κωδῶνων τῶν Ἱερῶν Ναῶν δέν εἶναι ἀπαραίτητος κατὰ τὴν ἔναρξιν τῶν ἱερῶν Ἀκολουθιῶν. Δύνασθε, ὅμως, νά κάμνητε χρῆσιν αὐτῶν κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς, ὅτε θά σημάνουν πενθίμως ὡς εἴθισται, καὶ κατὰ τὴν τελετὴν τῆς Ἀναστάσεως, ψαλλομένου τοῦ «Χριστός Ἀνέστη», χαρμοσύνως καὶ πανηγυρικῶς.

3) Τό ὠράριον ἀπασῶν τῶν ἱερῶν Ἀκολουθιῶν καὶ τῶν Θείων Λειτουργιῶν τῆς Ἀγίας καὶ Μεγάλης Ἑβδομάδος παραμένει κατὰ τό σύνηθες, μέ τὴν ὑπόδειξιν ὅτι τό ἱερόν Εὐχέλαιον δέον ὅπως τελεσθῆ τὴν πρωΐαν τῆς Μεγάλης Τετάρτης, ἀντὶ τῆς Προηγιασμένης Θείας Λειτουργίας, καὶ οὐχὶ κατὰ τό ἔσπερας.

4) Αἱ θύραι τῶν Ἱερῶν Ναῶν θά παραμένουν κεκλεισμένοι κατὰ τὴν διάρκειαν ἀπασῶν τῶν ἱερῶν Ἀκολουθιῶν. Αἱ θύραι θά ἀνοίγωνται τοῦλάχιστον δύο ὥρας μετὰ τό πέρας τῶν κατὰ τὴν πρωΐαν ἐκάστης ἡμέρας τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος ἱερῶν Ἀκολουθιῶν, ἤτοι ἀπὸ τῆς 11^{ης} πρωϊνῆς ὥρας ἕως τὴν 1^{ην} μ.μ., πλὴν τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς, ὅτε, καὶ ἐξ αἰτίας τοῦ γεγονότος ὅτι αἱ ἱεραὶ Ἀκολουθίαι αὐτῆς περατοῦνται ἀργότερον, τό ἀνοιγμα τῶν θυρῶν γενήσεται ἀπὸ τῆς 1^{ης} μ.μ. ὥρας ἕως τὴν 5^{ην} μ.μ.

5) Ἡ Ἱερά Σύνοδος ἐπισημαίνει ὅτι ἐπιτρέπεται, συμφώνως τοῖς θείοις καὶ ἱεροῖς Κανόσι καὶ παλαιότεραις Ἀποφάσεσιν Αὐτῆς (βλ. σχετικῶς τὴν ὑπ' ἀριθ. 244/10.2.1917 Συνοδικὴν Ἐγκύκλιον), ἡ κατ' οἰκονομίαν λύσις τῆς αὐστηρᾶς νηστείας τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος, δι' ὅσους ἐκ τοῦ Χριστεπωνύμου πληρώματος ὑφίσταται ἐπικρεμάμενος κίνδυνος κατὰ τῆς ὑγείας καὶ τῆς ζωῆς των, ἰδίᾳ δέ τῶν ἐγκύων, τῶν λεχῶν, τῶν θηλαζουσῶν, τῶν γερόντων, τῶν ἐν ἀσθενείαις κατακειμένων καὶ τῶν ἀναρρωνυόντων. Καθίσταται σαφές ὅτι πρόκειται περὶ ἀναστολῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἱεροῦ Κανόνος καὶ οὐχὶ καταργήσεώς του, καὶ μόνον δι' ὅσους ἔχουν προβλήματα ὑγείας.

Ταῦτα πάντα γνωρίζουσα ὑμῖν ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος, τονίζει τὴν ἀπόλυτον ἀνάγκην διὰ τὴν πιστὴν τήρησιν αὐτῶν, ἣτις τυγχάνει

ἀπαραίτητος καί ὡς πρὸς τὴν διασφάλισιν τῆς ἐπεκτάσεως τῆς Ἀποφάσεως διὰ τὴν τέλεσιν τῶν ἱερῶν Ἀκολουθιῶν εἰς ἅπαντας τοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς καὶ τὰς Ἱεράς Μονάς, ἔστω πρὸς καιρὸν καὶ κατ' ἄκραν ἐκκλησιαστικὴν οἰκονομίαν «κεκλεισμένων τῶν θυρῶν» διὰ τοὺς πιστοὺς, καὶ μετὰ τὴν 20^{ήν} Ἀπριλίου ἐ.ἔ., ὅποτε λήγει ἡ ἰσχὺς τῆς Κ.Υ.Α. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον παρακαλεῖσθε ἅπαντες ὅπως ὑποδείξητε τὰ δέοντα πρὸς τοὺς ὑφ' ὑμᾶς Ἐφημερίους, οἱ ὅποιοι ὀφείλουν νὰ γνωρίζουν ὅτι ὑπὸ τοιαύτας κρισίμους στιγμὰς, καθ' ἃς διακυβεύεται ἡ υἰγεία τῶν ἀνθρώπων, δέν ὠφελοῦν τάσεις αὐτονομήσεως ἀπὸ τῆς κοινῆς πορείας τῆς ἐκκλησιαστικῆς νηὸς, ἀλλ' ἀπαιτεῖται πιστὴ ὑπακοή εἰς τὰς ἀποφάσεις τῶν ἀρμοδίων ὀργάνων, συνεχεῖς καὶ θερμὲς προσευχές, ὡς καὶ εἰλικρινῆς καὶ ἔμπρακτος μετάνοια.

Ἐπὶ δέ τούτοις, κατασπαζόμενοι τὴν ὑμετέραν Σεβασμιότητα ἐν Κυρίῳ, διατελοῦμεν μετ' ἀγάπης.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ, Πρόεδρος
 † Ὁ Θεσσαλονίκης Ἄνθιμος
 † Ὁ Παραμυθίας, Φιλιατῶν καὶ Γηρομερίου Τίτος
 † Ὁ Μηθύμνης Χρυσόστομος
 † Ὁ Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας Χρυσόστομος
 † Ὁ Μεσσηνίας Χρυσόστομος
 † Ὁ Λευκάδος καὶ Ἰθάκης Θεόφιλος
 † Ὁ Θηβῶν καὶ Λεβαδείας Γεώργιος
 † Ὁ Παροναξίας Καλλίνικος
 † Ὁ Φωκίδος Θεόκτιστος
 † Ὁ Νέας Κρήνης καὶ Καλαμαριάς Ἰουστίνος
 † Ὁ Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου Στέφανος
 † Ὁ Σισανίου καὶ Σιατίστης Ἀθανάσιος
 Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς
 † Ὁ Ὠρεῶν Φιλόθεος

Ἀκριβὲς Ἀντίγραφον

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς

Ὁ Ὠρεῶν Φιλόθεος

Κοινοποιήσεις:

1. Ἀξιότιμον κ. Νίκην Κεραμέως Ὑπουργὸν Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων
2. Ἀξιότιμον κ. Βασίλειον Κικίλιαν, Ὑπουργὸν Ὑγείας
3. Ἀξιότιμον κ. Νικόλαον Χαρδαλιᾶν
 Ὑφυπουργὸν Πολιτικῆς Προστασίας καὶ Διαχειρίσεως Κρίσεων
4. Ἀξιότιμον κ. Γεώργιον Καλαντζῆν
 Γενικὸν Γραμματεᾶ Θρησκευμάτων